

adások csinostására, az effektusok emelésére. Az újítás bevált és a többi nemzet is átvette, így például a németek, azután a magyar színészek is. Nálunk különösen az 1820-as évektől kezdve sűrűn alkalmazták a bengálifényt, de legnagyobb hódítását a 48-as időkben éri el, midőn újszólván naponta szerepelnek a színházak műsorán hazafias darabok, — azután a Bach-korszakban is alkalmazták a hazafias érzés ápolására, — és hogy a közönség nagyon megkedvelte az új világítószert, erről a régi színlapok tanuskodnak, amelyek sűrűn hirdetik, hogy az »előadást tableau rekeszti be, bengáli-fénnyel megvilágítva.« Amint azonban a gázt és villanyt bevezették a színházakba, a görög-tűz elveszti régi hatását és egészen leszorul színpadjainkról, úgy, hogy ma már csak a faluzó színészek — daltársulatok — használják. (Aradon Rozsnyay Mátyás (megh. 1895. szept. 5-én) gyógyszerész készítette a 80-as években, mely szagtalan, intenzív fényű, fehér és vörös színű volt.) Salétrom, szénpor és kénkeverékből áll.

Götz Hermann, német zeneszerző, sz. 1840. dec. 7-én, Königsbergben, megh. 1876. dec. 3-án, Hontingenben, Zürich mellett. Zeneszerzője a nálunk is előadott »Makrancos hölgy«, vígoperának, 4 felv. Szöv. Shakespeare után írta Wildmann József Viktor. Ford. Vidor Dezső. Bem. 1909. máj. 20. M. Kir. Operaház.

Götz Kurt, német színész. Bemutatták a »Hókuszpókusz« 3 felvonásos vígjátékát Karinthy Frigyes fordításában, 1928. ápr. 20-án, a Vígszínházban.

Götzi Erzsébet, színésznő, sz. 1910. júl. 14-én, Budapesten. Színpályára lépett 1928-ban.

Gőzfejlesztés a színpadon úgy történik, hogy gőz céljaira a színház gépházában elhelyezett kazánban vizet forralnak és az ekként nyert gőzt gummi-, ólom- vagy vascsövekkel felvezetik a színpadra. Adott jelre azután a gőzcsovet működésbe hozzák.

Grabán Matild, színésznő, sz. 1901. ápr. 14-én, Nagybányán. Színpadra lépett 1923. jún. 1-én.

Gráber Lajos, hegedűművész, zeneiskolaigazgató, zeneszerző, sz. 1881. febr. 13-án, Lipótvárott. Az Orsz. Zeneakadémián képzett hegedűtanár. 1911. óta az Államilag Engedélyezett Magánzeneiskolák Szövetségének alelnöke. Operettjei: »Szent Péter esernyője«, dalosjáték 3 felv. Szöv. írta Rajna Zsigmond. Bem. 1921. dec. 21. Várszínházban. (Hamburgban is előadták.) »A főnyeremény-kisasszony«, eredeti német szöv. írta Warden és Welle-niszky. Bem. 1915. márc. Pozsony. (Hamburgban 1920. nov. 9.) Magyarra ford. Rajna Zsigmond. »A korhely gróf«. Bem. a Budai Színkör, 1921. jún. 18.

Grabovszky Athanáz, (apádiai), Krassó vármegye táblabírája a Pesten épülő magyar színház létesítésére 100 ezüst frtot adományozott oly célból, hogy: »az első alapjául fordítottassék ama nyugpénzes intézetnek, mely elgyengült és megöregedett magyar színészek s színésznék ápolására szolgáland.« 1837. márc. 31-én. (Honművész, 1837. 32. szám, 253. oldal.)

Grach Gyula (de), magyar születésű operaénekes. Anyai ágon unokája Döbrentei Gábornak. Atyja katonatiszt volt és az 1848—49-iki szabadságharcban Görgey segédtisztje volt. Mint a frankfurti opera tagja, 1889. ápr. 14-én fellépett a M. Kir. Operaházban a »Walkür« Siegmund szerepében. »Gyönyörű, szép, férfiasan csengő organum, intelligens és az érzelem melegétől áthatott előadás, előnyös megjelenés, szépen átgondolt játék« volt az, amit a »Pesti Hirlap« különösen megdicsért.

Graarud Gunnar, norvég hőstenor, a bécsi állami opera tagja, 1929. nov. 30-án vendégszerepelt a M. Kir. Operaházban, mint Tristan. (Wagner operájában).

Graeff Charles, amerikai születésű énektanár, aki mielőtt a zenepedagógiai pályára lépett, kiváló baritonénekes volt. Hosszú ideig Budapesten is működött, számos jeles énekesünk hangját képezte. (Erdős Richárd, Hajdu Ilona, stb.). Jelenleg Berlinben él.

Graff Kálmán, író. 1924. jún. havában megválasztották a Színpadi Szer-